

5^η μέρα περιορισμού των μετακινήσεων

(27-03-2020)

(θα το λέμε πλέον κοινωνική αποστασιοποίηση)

Η ταυτότητα της ημέρας

Παγκόσμια Ημέρα Θεάτρου

Διεθνής Ημέρα Κοινωνικής Εργασίας

Άσκηση δημιουργικής γραφής για το κείμενο «Βίος και Πολιτεία του Αλέξη Ζορμπά» του Νίκου Καζαντζάκη. (σχ. βιβλίο σελ. 164-168)

Από τις παρακάτω προτάσεις για δημιουργική γραφή, μπορείτε να επιλέξετε δύο με τον εξής περιορισμό. Η μια εργασία σας θα είναι χαϊκού ή Limerick και δεύτερη διήγημα αστραπή ή συνταγή.

1. Γράψτε ένα χαϊκού εμπνεόμενοι από την περιγραφή του λιμανιού «Τον πρωτογνώρισα στον Πειραιά. ... Ξημέρωνε» (σελ. 164) ή από την τελευταία παράγραφο του κειμένου «Κοίταξα τα χέρια αυτά... μη μας κρυώσει» (σελ. 168)

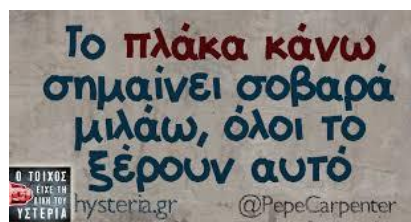
2. Γράψτε ένα limerick για τον πατέρα του Αλέξη Ζορμπά ή τη γυναίκα του.

3. Γράψτε ένα διήγημα αστραπή με έκταση αυστηρά 68 λέξεων, αρχίζοντας με την φράση: «Θέλω, θέλω, μα δεν μπορώ» ή την φράση «Κόλαση!» (το περιεχόμενο των δικών σας ιστοριών δε θα σχετίζεται με το περιεχόμενο του κειμένου)

4. Διαλέγοντας στοιχεία από τον χαρακτήρα των δύο ηρώων να γράψετε μια συνταγή (είτε χρησιμοποιώντας γραμμάκια για τα «υλικά» σας είτε μονάδες όγκου, όπως κουταλιές της σούπας, κούπες...) για το πώς θα φτιάξουμε έναν νέο ήρωα, που δεν θα συνδέεται με το κείμενο.

Η συνταγή σας θα έχει αναλυτικά τα υλικά και τον τρόπο παρασκευής.

Στον νέο ήρωα μην ξεχάσετε να δώσετε όνομα.

Τι είναι το Χαϊκού;

Το χαϊκού είναι η πιο σύντομη μορφή ποίησης στον κόσμο και προέρχεται από την Ιαπωνία του Μεσαίωνα. **Στην πραγματικότητα είναι μια ποιητική φόρμα που αποτελείται από τρεις ομάδες των 5, 7, 5 συλλαβών, οι οποίες τοποθετούνται σε τρεις στίχους ή σε έναν χωρισμένο με κενά, και συνήθως περιγράφει μια στιγμιαία εμπειρία, μια αίσθηση, ένα συναίσθημα, μια εικόνα της φύσης κλπ,** την οποία ο ποιητής επιθυμεί να διατηρήσει στις συνειδήσεις των αναγνωστών του. Ως όρος το χαϊκού καθιερώνεται πιθανότατα στα τέλη του 19ου αι. από τον Μασαόκα Σίκι, ποιητή, εκδότη και εκμοντερνιστή του είδους, ενώ εισηγητής των χαϊκού στην Ελλάδα είναι ο Γιώργος Σεφέρης ("Δεκαέξι χαϊκού", Τετράδιο Γυμνασμάτων (1928-1937)).

Παραδοσιακά, **ένα χαϊκού πρέπει να διαρκεί και να διαβάζεται όσο κρατάει μια αναπνοή.**

Δύο χαϊκού της Ελένης Μωυσιάδου:

A) Βραδιάζει τώρα.

στην ώρα της η νύχτα.

εσύ που είσαι;

B) Σαν πεταλούδα!

Μες τα φτερά της σβήνει

Η κάθε μέρα.

Limerick

Πρόκειται για μια πεντάστιχη (σπανιότερα τετράστιχη) στιχουργική φόρμα που πιθανότατα κατάγεται από την Ιρλανδία, καλλιεργήθηκε συστηματικά στην Αγγλία τον 19ο ιδίως αιώνα και γνώρισε σποραδικές εφαρμογές στη νεοελληνική ποίηση», γράφει ο **Μίμης Σουλιώτης** στο «Αλφαβητάριο για την ποίηση» (Εκδόσεις Γ. Δεδούση, Θεσσαλονίκη, 1995).

Ο **Τζιάννι Ροντάρι**, στην αγαπημένη μας **Γραμματική της Φαντασίας** (Εκδόσεις Μεταίχμιο), γράφει για τα limerick:

«...Με ελάχιστες διαφοροποιήσεις, όλες νόμιμες, τα λίμερικ αντιγράφουν πάντα την ίδια δομή, η οποία αναλύθηκε με εξαιρετική ακρίβεια από τους σοβιετικούς σημειολόγους Τσίβιαν και Σέγκαλ (Το σύστημα των σημείων και ο σοβιετικός δομισμός).

Ο πρώτος στίχος περιέχει την ένδειξη του πρωταγωνιστή.

Στον δεύτερο στίχο αποκαλύπτεται η ιδιότητά του.

Στον τρίτο και τέταρτο παρατηρούμε την πραγματοποίηση του κατηγορήματος.

Ο πέμπτος στίχος είναι αφιερωμένος στην εμφάνιση ενός τελικού επιθέτου ή παραλόγου.

Π.χ.: **Υπήρχε ένας γέρος στο έλος**

Από τη φύση του ήταν ασήμαντος κι ανέμελος

καθισμένος σ' ένα πετραδάκι

τραγουδούσε δημοτικά σ' ένα βατραχάκι

αυτός ο διδακτικός γέρος στο έλος.

Μερικές παραλλαγές είναι στην πραγματικότητα εναλλακτικές μορφές της δομής. Ας δούμε ένα άλλο παράδειγμα:

1.Ο πρωταγωνιστής: **Υπήρχε ένας γέρος απ' το Γκρανιέρι**

2.Το κατηγορημα: **που προχωρούσε στις μύτες των ποδιών**

3. και 4. Η αντίδραση των παριστάμενων:

αλλά του είπαν –Σε είδαμε πριν ώρα,

τι σου' ρθε και το κάνεις τώρα;

5.Τελικό επίθετο: **ω ξεμωραμένε γέρο του Γκρανιέρι.**

ΜΙΚΡΟ ΔΙΗΓΗΜΑ ή διήγημα αστραπή ή ιστορίες Μπονζάι

((flash fiction, , microfiction, micro-story, ...)

Η αισθητική της μικρής φόρμας στην αφήγηση

Το μικρό ή υπερμικρό διήγημα ή σύντομη αφήγηση, είναι μια σύντομη πεζογραφική φόρμα που τα **βασικά της χαρακτηριστικά είναι η πλοκή και ο μικρός αριθμός λέξεων**. Του έχουν αποδοθεί διάφορες ονομασίες: flash fiction, ιστορία ταχυδρομικής κάρτας μέχρι και διήγημα- αστραπή. Τα τελευταία χρόνια το πεζογραφικό αυτό υποείδος του διηγήματος έχει πραγματοποιήσει μια εκπληκτική

διαδρομή σε πολλές χώρες και γλώσσες, θυμίζοντάς μας την ανάλογη πορεία του χαϊκού εκτός Ιαπωνίας. Το είδος αυτό δεν θα μπορούσε βέβαια να μην διαθέτει τους προγόνους του: αρχικά τα έργα του Αισώπου και αργότερα τα διηγήματα των: Τσέχωφ, Κάφκα, Μπόρχες, Λόβκραφτ, Μπράντμπερυ, Βόνεγκατ κ.ά.

Η συντομότερη ιστορία έξι λέξεων **υπονοούμενης πλοκής**, αποδίδεται στον Χέμινγκουαϊ:

«Για πούλημα: παιδικά παπούτσια, εντελώς αφόρετα».

Παραδείγματα μικρών διηγημάτων

A) Φ.Κάφκα

«Αχ» είπε ο ποντικός, «μέρα τη μέρα ο κόσμος γίνεται και πιο στενός. Στην αρχή ήταν τόσο μεγάλος, που με φόβιζε, έτρεχα κι έτρεχα και ήμουν πανευτυχής που επιτέλους, μακριά πολύ μακριά δεξιά κι αριστερά μου, έβλεπα τοίχους, αλλά αυτοί οι ατέλειωτοι τοίχοι πλησιάζουν με τέτοια ταχύτητα ο ένας τον άλλο, που βρίσκομαι ήδη στο τελευταίο δωμάτιο, κι εκεί στη γωνία υπάρχει η παγίδα, όπου τρέχω να χωθώ».

«Γιατί δεν άλλαζες διαδρομή;» είπε η γάτα και τον καταβρόχθισε. (78 λέξεις)

B) Χαβιέρ Τομέο, Το σκουλήκι

Κι εσύ; Ποιος είσαι εσύ; ρωτάω το μικροσκοπικό πλάσμα, που ανακαλύπτω στα πόδια μου.

Είμαι το σκουλήκι, μου αποκρίνεται. Ένα αργό κι αργοκίνητο ζωάκι. Ανασαίνω από το δέρμα μου κι ο πεπτικός μου σωλήνας διατρέχει ολόκληρο το σώμα μου. Η μητέρα μου μου είπε όταν γεννήθηκα: Μη σκας, Φρειδερίκο. Ούτε έξυπνος είσαι, ούτε ωραίος. Δεν έχεις φτερά. Ούτε καν πόδια δεν έχεις. Έρποντας όμως μπορείς να φτάσεις παντού. (68 λέξεις).

Καλή δύναμη!!

Ελένη Χαρμαντζή

Θα στείλετε τις εργασίες σας στο ergasiesmath@gmail.com μέχρι την **Τετάρτη 1-4-2020**